

Verteld door
gedeporteerde Rotterdammer

vVerzamelplaats

wWat

dag van vertrek

via verzamelplaats

bestemming / eindstation

dag van terugkomst

wat

Marcelle Strijdhorst (kleindochter - dochter)
opa Corstiaan (leeftijd onbekend) en vader Frederik
Strijdhorst 20 jaar

Nenijto

3 herinnerde, korte verhalen van dochter Marcelle

9 (opa) en 10 november Frederik

Frederik via Nenijto

Corstiaan naar het gijzelaarskamp Beekvliet
(St. Michielsgestel)

Voor de kerst 44.

Voor het leven getekend: fysiek en mentaal. Frederik is in de Henschel fabrieken te werk gesteld en daar overreden door een truck. Het verhaal 'aan een zijden draadje' is door hem verteld aan zijn dochter Marcelle.

Alle drie de verhalen hieronder zijn verteld door mijn ouders en door mij opgeschreven, voor het familiearchief.

- **"9 november"** is het verhaal van mijn vader (en mijn opa en ooms), die in het gijzelaarskamp "Beekvliet" terechtkwamen. Het speelt zich af aan de Rodenrijsestraat.
- Het verhaal **"het bombardement"** speelt in de van der Schellingstraat. (red.: *Bennie, de baby in het verhaal, is een oom van Marcelle*)
- **"Aan een zijden draadje"** is het verhaal van mijn vader in dwangarbeid.

De sepia foto is van het gezin van mijn vaders vader Corstiaan Strijdhorst. Mijn vader rechts boven. Geboren 17 april 1924, overleden 30 november 1992.

Negen november vierenveertig.

Dat kan weg. Ik gris de stapel van tafel. Hup bij het oud papier. Ik draai me naar de kartonnen doos en wil het erin gooien, maar blijf halverwege steken. In mijn ooghoek zie ik iets bruins uit de stapel naar de vloer dwarrelen. Ik draai terug, kwak de stapel terug op tafel en graai naar het ontsnapte papier.

Het is een foto. Die foto's had ik er toch allemaal uitgevist? Door wie is die genomen? Een prof, dat is wel duidelijk. Ernstig, bijna plechtig kijken mij zeven bekende gezichten aan. Vier mannen, breed geschouderd en drie vrouwen, handen in de schoot, de ene over de andere, als om het wapperen te verhinderen. Negen november vierenveertig staat in de rechteronderhoek.

Hoe konden ze weten dat een dag later alleen de vrouwen daar nog zouden zitten? De handen gevouwen in stil gebed.

Hoe konden ze weten, dat die nacht op de deur gebonkt zou worden?

"AUFMACHEN!" Jongens met zware laarzen, potsierlijke helmen, met daaronder kindergezichten vulden de gang en richtten hun bajonetten op mijn opa, rillend in zijn streepjespyjama.

"MITTKOMMEN!" Hij ging mee.

Die nacht sliep niemand. In de kou en het donker werd gewacht, gehoopt, gebeden in stilte: "God laat hem niet in de kelders van de SS terechtkomen."

Hoe konden ze weten, dat de volgende dag weer op de deur gebonkt zou worden? "AUFMACHEN!" Weer soldaten met laarzen en helmen en bajonetten op hun geweer. Dit keer voor de drie broers, verstopt in de dakgoot.

De straten afgezet. Huis aan huis wordt op de deuren gebonkt. Commando's worden gesnauwd. Gestommel op trappen bij burens. Huilen en smeken. Dan de buurvrouw aan de achterdeur gillend: "Wij laten onze jongens gaan, dus jullie ook!" Haar van haat vertrokken gezicht.

“MITTKOMMEN!”

Ze gingen mee.

Mijn vader, de jongste, had nog nooit een meisje gekust, vertrok als laatste.

“Ik ben gauw terug, hoor.”

Zijn moeder kon zijn vlamvend rode kuif nog lang volgen in de grauwe massa op weg naar: zwoegen met een lege maag, stank, vuil en herrie met als bonus de fosforbombardementen van de geallieerden.

Met een plechtig gebaar zet ik de foto op de schoorsteen.

Toch maar gauw een lijstje voor kopen.

Aan een zijden draadje

Nee, van het ongeluk kan ik me niets herinneren.

Wel van daarvoor: de herrie en de kou, de luizen en de honger, de smalle strozak, maar vooral de stank van zweet en angst. Van erna: de witte stilte, de geur van ether en bij de deur aan een tafeltje een witte gestalte. Sieglinde heette ze. Onder het kapje kon je opgerolde vlechten raden.

Als ze even wegging, liet ze de deur openstaan; ik schoof naar de rand van mijn bed om de gang in te loeren. Op de vloer in de walm van verrotting lagen mannen. Doodstil op gore matrassen. Sommigen hadden een deken.

Mijn Duits werd sneller beter dan mijn lijf. Van Sieglinde begreep ik, dat ik in de fabriek was overreden door een tientonner.

Terwijl ik geopereerd werd, bombardeerden de gealliëerden de stad plat.

In de operatiekamer onder de grond wisten ze daar niets van. Pas toen ze me na acht uur naar dit witte kamertje reden, bleek het ziekenhuis overstroomd met gewonden, die krepeerden in de gangen, op zaal lagen ze met drie á vier man in een bed.

Mijn gebroken bekken heelde en al bleef ik nog urine lekken, aan Sieglinde's arm oefende ik, stapje voor stapje. Intussen kon ik alleen maar denken aan wat mijn vader zou zeggen, als ik haar mee naar huis zou voeren.

Waarschijnlijk: "Mijn huis uit met die moffenhoer!"

"Sieg Heil!" De chirurg stond naast mijn bed. "Als u een uur later was binnengebracht, had u niet meer geleefd. We hebben een wonder aan u verricht. Heil Hitler!" Hij draaide zich om op zijn hakken en vertrok met zijn gevolg.

Sieglinde streek naast me neer: "Knap hè?"

Ik wist niet of ze zijn prestaties of zijn uiterlijk bedoelde.

"Maar Hitler had er niets mee te maken." Kon ik niet laten te zeggen.

Ze sprong op als gestoken en stevende de kamer uit.

Even later kwam ze terug geflankeerd door twee in het wit gestoken kleerkasten.

Ze pakten me bij kop en kont en smeten me in de grote ziekenzaal in een bed met drie andere mannen. "Morgen ga je terug naar het kamp. Heil Hitler!"

Die nacht piekerde ik over de weg, die ik moest afleggen en hoe ik met mijn krukken langs die muur en dan van die lantaarnpaal naar de bushalte aan de overkant kon komen.

Eenmaal boven vond ik alleen een gruizige puinhoop met hier en daar een trap die nergens heen ging, of een deurpost zonder deur. Een foto waaide voor mijn voeten weg. Er stond een jongetje op met een blokkentoren. Zijn haar weggeschroeid.

Terug in de barak kreeg ik een enkeltje Rotterdam.

Naar huis!

Waar ik tewerkgesteld werd bij de familie Bols. Zo fout in de oorlog! Met mijn stinkende luier was ik het liefst buiten bezig in de tuin, waar niemand me rook.

Op een dag stootte mijn spade op iets hards. Met mijn handen groef ik de bevroren grond weg. Een houten deksel sloot een put af, die gevuld was met een stinkende vloeistof. Uit de keuken gapte ik een pollepel om iets van de bruine drab op te scheppen. Ik doopte mijn vinger erin en wreef mijn vingertoppen tegen elkaar, plakkerig... ik snoof... Stookolie!

In de schuur dook ik twee lege flessen op, die vulde ik elke dag. Ze verdwenen in de binnenzakken van mijn veel te wijde jas. Ik klopte aan de deur in de steeg achter de bakkerij en ruilde ze voor twee bruine broden. Aan de voorkant in de sneeuw stond een schimmige rij, waaruit zo nu en dan iemand omviel.

De kamerdeur zwaait open.

“Wat zitten jullie hier in het donker!”

Het licht floept aan. De geur van koffie drijft de kamer in.

Het zal tot de meidagen van volgend jaar duren voor mijn vader verder zal vertellen.

Het bombardement.

“Als ze fluiten zijn ze mis...”, zei Jan, die altijd overal een grap van maakte. Mijn moeder vertelt, staart naar een vlieg, die over de rand van haar kopje loopt. Soms zie je alleen een kriebelpootje dan weer balanceert hij over het gouden randje. Ik buig me voorover om maar vooral geen woord te missen “Een...twee... drie... we tellen de seconden tussen de flitsen en de inslagen. De grond trilt, de ruiten rillen in hun sponningen, stof en schilfers, dwarrelen uit het plafond, de stank van rook dringt door de kier onder de deur naar binnen. Ik buig me over Bennie, het babybroertje op mijn schoot, schuif mijn hand onder zijn hoofdje, alsof ik hem beschermen kan tegen de krachten, die zich buiten samenballen om vervolgens door de straten van de stad te razen om alles te vernietigen... We woonden achter het oude DB, wat nu het Centraal Station is. Dat was het doelwit, zei Jan. Met elke knal kropen we dicht tegen elkaar aan. De baby op mijn schoot krijste als het luchtalarm.”

“Duurde dat bombardement nou de hele dag?” waag ik te vragen.

“Twintig minuten.”

De vlieg knalt tegen het raam.

Ik weet dat het nog nadreunt in haar hoofd.

Hoe is ze eigenlijk de hongerwinter doorgekomen?

Nooit gevraagd.

STOM.

STOM.

STOM.

Rouwkaart van Bernhard van Trirum, baby Bennie in het verhaal het bombardement.

Ben

Rotterdam, 18 april 1940
Goes, 23 januari 2021